

Molde MDG

Program 2023 – 2027

08.08.2023

Det gode, grønne liv

Frihet, trygghet og samhold i samfunnet trues av tap av natur, forurensning, kortsiktig populisme og økende forskjeller. Motgiften er grønn politikk – og grønne politikere, som vil jobbe for en bedre verden. Målet er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse.

Det krever at vi våger å tenke nytt, tar fagkunnskap på alvor, samarbeider på tvers av partigrenser og sektorer, og fører en politikk for både mennesker og miljø.

Solidaritet er kjernen i Miljøpartiet De Grønnes politikk. Vi vil utvide solidariteten til å omfatte alle mennesker, dyr, natur og framtidige generasjoner. Den grønne bevegelsen er bygget på respekt for liv, mangfold, demokrati, likestilling, frihet og ansvar. De Grønne lager politikk basert på erkjennelsen av at alle er avhengige av naturen. Vi vil mobilisere menneskehetens viljestyrke, skaperkraft og optimisme for å ta vare på livsgrunnlaget på jorda.

Sammen kan vi gjøre det lett å ta miljøvennlige valg i hverdagen. Vi kan stanse forurensning og skape en framtid med trygge jobber, der vi tar vare på naturen og barna. Vi kan utjevne forskjeller, utrydde fattigdom og løfte de mest sårbare. Vi kan produsere mer sunn og bærekraftig mat i Norge, samtidig som vi tar bedre vare på dyra. Vi kan redusere forbruket til et nivå som naturen tåler. Vi kan stresse ned, og få mer tid til familie og venner, kultur, friluftsliv og frivillighet, fordi vi kan jobbe litt mindre. Vi kan bidra til at verden når FNs bærekraftsmål, slik at alle kan leve gode liv innenfor naturens tålegrenser. For å få til dette, må all politikk trekke i samme retning i tråd med bærekraftsmålene og Parisavtalen.

Derfor vil vår politikk være forebyggende, inkluderende og forskningsinformert – i stadig søken etter samarbeid med næringsliv, akademia, frivillighet og innbyggere.

I dette programmet finner du konkrete politiske prioriteringer som vil ta oss i retning av dette samfunnet i Molde kommune.

Innhold

Natur.....	4
Klima	6
By og bygd.....	8
Næringsliv	10
Oppvekst	12
Helse og forebygging	14
Kultur	16
Demokrati og samarbeid.....	17

Natur

Naturen er sted for velvære, friluftsliv og leik, og den gir oss også livsviktige ressurser. Bærekraft er av og til la-være-kraft: En balanse mellom vern, bevaring gjennom bruk, og en forvaltning basert på naturens tåleevne er nødvendig og fornuftig.

MDG vil:

- at beslutninger om arealbruk skal bygges på kunnskap om hva som er bærekraftig. Verktøy og oversikt fra nasjonalt og fylkeskommunalt arbeid med naturregnskap (arealregnskap, økologisk tilstand på arealene og økosystemtjenester) skal tas inn i Molde kommunes arbeid.
- at arealnøytralitet skal være et grunnleggende prinsipp for all arealforvaltning. Det betyr at vi må gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur, og vi må restaurere mer av naturen vi har ødelagt. Vi må ha null netto tap av natur.
- at det skal utarbeides en kommunedelplan for naturmangfold.
- kartlegge natur i kommunen som kan restaureres.
- unngå nydyrking og utbygging i sårbare naturområder, og identifisere naturområder som egner seg for vern i tråd med FNs mål om vern av 30% av natur på land
- identifisere verneverdige fjord-/havområder i tråd med FNs mål om 30 % vern av hav
- bevare naturen på og rundt Hjertøya og Moldeholmene slik at naturmangfoldet på land og i sjøen består, samtidig som området skal være tilgjengelig som rekreasjonsområde for allmennheten.
- verne om markagrensa og Moldemarka, og alltid prioritere friluftsliv- og naturinteresser i marka.
- arbeide for rein natur til lands og til vanns på Raudsand.
- minimere påvirkning på livet i havet fra oppdrett, landbruk, industri, deponi, veibygging, utslipp fra land og fra skip.

- at eventuelle nye oppdrettsanlegg får null utslipp, null rømming og sirkulær ressursbruk.
- ta vare på nærnaturen i møte med fortetting og utbygging, inkludert aktiv bevaring av «hundremeterskoger» og grønne lunger og korridorer.
- at kommunen stiller krav til skogdrift om grundig naturkartlegging og mer bærekraftige framgangsmåter med krav om opprydding og gjenvekst som tar hensyn til det biologiske mangfoldet – omstilling fra flatehogst til plukkhogst
- være pådriver for EU sine nye krav om forbud mot plastgranulat på kunstgressbaner, samt at nye lekeplasser skal være frie for mikroplast.
- fjerne svartelista arter utenfor verneområder for å bevare naturlig vegetasjon og plante-, dyre, og fugleliv, eksempelvis sitkagran, platanlønn, kjempeslirekne og hagelupiner.
- at kantslått i kommunen gjøres på en måte som ivaretar det biologiske mangfoldet.
- at Retiroparken skal vedlikeholdes og bevares gjennom bruk, med et mål om en folkepark med et rikt plante- og dyreliv.
- sikre stabil og solid finansiering av Friluftsrådet, og med det støtte friluftsskoler, StikkUt og andre prosjekter som fremmer folkehelse og naturglede, og arbeidet mot plastforurensing.
- at Molde skal bruke minst mulig plast i emballasje, og EU sitt direktiv mot bruk av engangsplast skal innføres raskt i hele kommuneorganisasjonen.
- utarbeide en plan for å redusere lysforurensning.

Klima

Tidsvinduet vi har for å takle klimaendringene er lite – men til stede. Forskjellen på god og dårlig klimapolitikk, er ikke minst tempoet. Vi vil jobbe for at hensynet til miljøet skal være styrende for politikk og samfunnsutvikling i kommunen de neste årene. Molde kommune skal være førende i arbeidet for grønne løsninger til beste for klima, natur- og dyreliv og nåværende og framtidige generasjoner. Vi vil jobbe for en kunnskapsbasert, medmenneskelig politikk som tar de store utfordringene på alvor og finner gode løsninger lokalt. Kommunen må også få på plass god klimaberedskap for å stå rusta til å takle klimaendringene. God klimatilpasning gjør dessuten byer og tettsteder både tryggere og triveligere.

MDG vil:

- satse stort på energieffektivisering og lokal fornybar energiproduksjon som jordvarme, sjøvarme, fjernvarme, solenergianlegg og varmegjenvinning.
- at kommunen legger aktivt til rette for at innbyggere tar i bruk solenergi på tak og vegger, får rask godkjenning til bygging av dette og at flere tar del som pluss-kunder i Istad Kraft.
- sikre at klimabudsjett og klimaregnskap får nok ressurser til å være et effektivt styringsredskap for politiske vedtak i Molde kommune; ambisjonene i klimabudsjettet skal økes årlig de neste fire årene. Det må settes av tilstrekkelige midler til gjennomføring av Plan for klima og energi, og utarbeides en konkret tidsplan for gjennomføring av kommunens klimamål med de vedtatte strategiene i planen.
- legge til rette for overgang til fornybare energiløsninger, øke gjenbruk av materialer i nye bygg, gjennom SMART Molde-prosjekter og tettere dialog med entreprenører.
- at nye kommunale bygg skal tilfredsstillende byggestandard tilsvarende BREEAM-sertifisering, og satse på bygg i massivtre, med fornybar energiproduksjon og grønne tak. Vi vil stille tydelige krav til bærekraft og etterspørre løsninger som tar hensyn til hele livssyklusen for bygninger og materialer.
- kreve fossilfri anleggsvirksomhet for alle kommunale byggeprosesser.

- at innkjøpsmakten til kommunen raskt skal gå over til klimanøytralitet, samtidig som det settes krav til innkjøpenes gjenbruksmuligheter og varighet.
- prioritere kortreist og økologisk matinnkjøp til kommunale institusjoner som barnehager, skoler, eldreinstitusjoner og kommunens egne kantiner, tilby kompetanseheving i plantebasert mat, og markedsføre vegetarretter på attraktive måter.
- støtte RIR som en viktig aktør for redusert forbruk og økt sirkularitet.
- sette et tak på antall cruiseturister i året, og bygge ut landstrøm så fort som mulig. I dag er en stor andel av utslippene i kommunen knyttet til sjøtransport.
- satse stort på tilrettelegging for syklende og gående.
- styrke miljøkompetansen i kommunen på ledelsesnivå og i etatene.

By og bygd

En god by for mennesker er en by der både 8-åringen og 80-åringen kan vandre trygt. Molde har svært gode forutsetninger for å bli Nordvestlandets Sykkelby. I dag har vi mye å gå på for at dette skal skje. Konkrete tilrettelegginger er viktig for at det skal bli enda tryggere og enklere å velge sykkel eller gange istedenfor bil. Vi mener dette gjør byen mer attraktiv for oss som bor i den og de som tenker å flytte hit. Flere reisende til fots og med sykkel gir ringvirkninger for en bedre folkehelse, en renere luft og lavere utgifter til vedlikehold.

Fortetting med kvalitet gir gode boområder med ren luft, tilgang på nærnatur, korte avstander til daglige gjøremål og muligheter for gode liv. Vern om matjord gir matsikkerhet og arbeidsplasser.

MDG vil:

- at det utarbeides en konkret og forpliktende handlingsplan for sykkeltilrettelegging, med nødvendig finansiering.
- ta initiativ til en byvekstavtale som utløser statlige tilskudd, med vekt på tilrettelegging for syklende og gående, eksempelvis sykkelfelt gjennom Storgata, skilting, opprusting av snarveier, bygging av sammenhengende sykkelveier og annen infrastruktur.
- gjøre Molde sentrum mer menneskevennlig, og i samarbeid med fylkeskommunen få til sykkelfelt i Storgata. Storgata bør være gågate oftere, og på sikt ønsker vi ei bilfri Storgate. Molde er i for stor grad tilrettelagt på bilens premisser. Mindre biltrafikk vil skape mer trivsel og trygghet og trekke mer folk til sentrum, som igjen støtter opp om et levende næringsliv i byen vår.
- legge til rette for en kommunal sykkelpark med transportsykler, som bidrar til at flere ansatte kan sykle i tjenestereiser i nærheten, og som innbyggere og turister kan låne på ettermiddag og kveld.
- følge opp snarveiprojektet, og prioritere fotgjengere med fotgjengerfelt og annen tilrettelegging der det mangler i dag.
- jobbe tett opp mot fylkeskommunen for en styrka og bedre tilpassa kollektivtrafikk.

- prioritere ny utforming av Molde trafikkterminal, med mål om bedre trafikksikkerhet, universell utforming og inkluderende uteområder.
- unngå bygging av nye bilbaserte kjøpesentre. I stedet for unødvendig bilbruk, ønsker vi ei utvikling som skaper mer liv og trivsel i sentrum.
- vurdere å anlegge p-plasser utenfor sentrum og langs E39 for at folk lettere skal kunne bruke kollektivtilbudet.
- prioritere vedlikehold av veier og fortsatt ferjedrift, istedenfor Møreaksen.
- arbeide etter en nullvisjon for nedbygging av matjord.
- si ja til fortetting på bestemte premisser. Vi er også positive til bygging av blokker på egne steder. Ved fortetting i etablerte boligstrøk må det legges sterk vekt på at nybygg skal harmonere med bebyggelsen i nabolaget. Sammenhengende, verneverdige miljøer må unntas for fortetting. Miljøvennlige og inkluderende løsninger må prioriteres høyt av utbyggere, og det må også bli satt av plass til gode, grønne uteområder.
- sikre et forebyggende og godt vedlikehold for alle offentlige bygg.
- oppgradere standarden på kommunale boliger – kommunen må både ha et botilbud og et nivå på satser for sosialhjelp som gjør at de med dårligst råd får muligheten til å leve gode liv.
- stimulere til at gårdeiere i sentrum maler bygårdene sine med Moldes nye fargepalett.
- ta initiativ til friluftsområder for hunder i form av inngjerdede hundeparker og hundeskoger rundt om i kommunen.

Næringsliv

Vi skal bidra til en rask og kunnskapsbasert omstilling til bærekraftige løsninger og sirkulærøkonomi. Dette er en forutsetning for at kommunen kan beholde konkurransekraft, arbeidsplasser og velferd i framtiden. Et tett samarbeid med aktører i næringslivet om blant annet innkjøp og klimavennlige løsninger er nødvendig.

Jordbruk basert på norske ressurser gir trygg og sikker mat nå og i framtida. Landbruket er ei næring med store utfordringer og store muligheter, som har ansvar for store deler av vårt felles ressursgrunnlag, areal og landskap. MDG vil styrke vernet av matjorda.

MDG vil:

- bidra til å gjøre eksisterende arbeidsplasser grønnere, og skape nye grønne næringer og arbeidsplasser som bidrar til fremtidens løsninger, i samarbeid med næringsliv, kommunale enheter og foretak, iKuben, Protomore, forskningsmiljø i Molde og andre aktører.
- være pådriver for at kommunale arbeidsplasser blir så miljøvennlige som mulig, og samhandler tett med aktører i næringslivet om valg av de mest miljøvennlige løsningene.
- ha en ambisiøs offentlig innkjøpsstrategi som prioriterer miljøhensyn. Ved vurdering av anbud fra næringslivet skal det legges til grunn et sett grunnleggende og tydelige miljøkriterier. Fairtrade-ordningen skal videreføres og skaleres opp, og andelen kortreist sesongbasert mat, rettferdig produserte klær og lokale tjenester økes i kommunens innkjøp.
- øke støtten til SMART Molde, blant annet til prosjekter som fremmer dele- og formidlingsøkonomi, gjenbruk og reparasjon, på tvers av kommunale enheter, frivillighet, næringsliv og private husholdninger.
- legge til rette for flere lærlingeplasser, både i kommuneorganisasjonen og i lokale bedrifter
- ta initiativ til at enheter kan få prøve ut en ordning med sekstimersdag.

- at kommunens arealplan skal vise tydelig hvor gjenbruk og fortetting av allerede utbygde arealer kan gi plass til å etablere ny næringsvirksomhet.
- introdusere turistskatt (fellesgodefinansiering) for cruiseturister, som skal brukes på tiltak bærekraftig turisme og utbedring av teknisk infrastruktur som kommer både turister og innbyggere til gode.
- arbeide for at bioavfall fra havbruk og landbruk kan resirkuleres eller brukes til bioenergi.
- støtte lokale, kommersielle og frivillige aktører som bidrar til å øke produksjon av kortreist og økologisk mat, deriblant tilby egnet areal for salg.
- støtte og planlegge for urbant landbruk, parselhager, andelslandbruk, hydroponiske anlegg, seterdrift, besøksgårder og inn-på-tunet-tilbud.

Oppvekst

Fri leik i natur og nærmiljø gir mestring, inkludering, bevegelsesglede og trivsel for barn og unge. Barnehager og skoler som legger til rette for dette, er derfor viktige for barns læring og utvikling. Skjerm i skolen skal ikke gå på bekostning av tid ansikt til ansikt og skjermfri pedagogikk. Lærere trenger tillit og frihet til å utvikle gode læringsmiljø og undervisningsopplegg. Familier bør få tid til å være sammen i fellesskap etter arbeidsdagen er over. Barn skal ha reell mulighet til å bli hørt i alle saker som angår dem, og få møte kompetente og trygge voksne.

MDG vil:

- arbeide for hjertesoner rundt trafikkerte skoler, med fartsgrense på 20 km/t.
- at samtlige barnehager får egne plasser for oppstilling av sykkelvogner og transportsykler.
- satse mer på kompetanseheving for lærere, og tilby videre- og etterutdanning, også i praktiske og estetiske fag.
- at SFO skal legge opp til kreativ leik og fysiske aktiviteter der medarbeidere får mulighet til videre- og etterutdanning i fagfeltet
- følge opp kommunens satsing på intensjonen bak Seksårsreformen med leik som tilnærming til læring, spesielt på småtrinnet, og arbeide for at barn får være mer ute i barnehage og skole.
- at fysisk aktiv læring satses på i hele grunnskoleløpet, og at interesserte lærere skal få tilbud om videreutdanning ved Senter for fysisk aktiv læring ved Høgskolen på Vestlandet.
- legge til rette for at skolene kan satse på friluftsliv, i samarbeid med Jeger- og fiskerforbundet, Den Norske Turistforening, med flere, samt støtte kommunens arbeid med å øke alternative lærings- og mestringsarenaer i Moldeskolen.
- at det fortsatt satses på utesvømming i Moldeskolen, inkludert kursing og innkjøp av nødvendig sikkerhetsutstyr.

- at skolene har tilgjengelige dyrkeområder for grønnsaker og frukt, i gang eller sykkelavstand fra skolen, der elevene har ansvar for matproduksjon for eksempel til egne kantinetilbud og innen faget Mat og helse.
- følge opp at Moldeskolen blir leksebevisst, og ta initiativ til at småskolen (1.-4. trinn) blir leksefri, til fordel for familietid og retten til lek og fritid, og at dette skjer i tett dialog mellom skolene, elevrådene og foreldrene (FAU). Om dette skal fungere, er det viktig at alle spiller på lag, og vi vil foreslå å starte med at en eller flere skoler som ønsker å prøve dette, blir leksefri pilotskole.
- prioritere fysiske bøker, avgrense bruk av nettbrett for barn på småtrinnet, og støtte oppgradering og opprusting av skolebibliotekene.
- innfri bemanningsnorm i barnehagene og lærernorm i skolene
- støtte en forsøksordning med en ekstra lærer og miljøterapeut ved en av skolene, og se hvordan dette kan redusere ufrivillig skolefravær, sykefravær hos ansatte og elevtrivsel.
- jobbe mer systematisk mot ufrivillig skolefravær – tidlig innsats skal være reell, med de kommunale instansene godt koordinert.

Helse og forebygging

Kommunen skal systematisk prioritere og utvikle forebyggende helsearbeid. Vi ønsker en økt satsing på forebygging i alle sektorer, for alle aldre. Dette innebærer også å se på både eldre og yngre personer i kommunen som en ressurs for lokalsamfunnet, og politikken bør legge dette til grunn i hele omsorgssektoren. Samtidig øker antallet eldre som trenger pleie. Det blir drevet mye god omsorg for pleietrengende i kommunen, og selv om de økonomiske rammene blir trangere, må vi ta vare på tilbud om turer, fysisk aktivitet, kultur, inn på tunet og annet som er viktig for en god og meningsfull hverdag.

Innen alle områder av helse og omsorg vil en kombinasjon av forebygging, en meningsfull bruk av helse- og mestrings teknologi, rekruttering av fagfolk og et godt samspill mellom alle involverte bli enda viktigere de neste årene.

MDG vil:

- sørge for nok ressurser til jordmortjenesten slik at hjemmebesøk av jordmor kan gjennomføres til alle nybakte foreldre i kommunen
- ta initiativ til at samtlige nybakte foreldre tilbys foreldrekurs ved første besøk hos Helsestasjonen, sørge for stabil finansiering av kommunens foreldreveiledning, og tilby nygifte ved rådhuset samlivskurs.
- at alle familier og flyktninger som kommer til Molde skal få tilbud om en fadderfamilie, som kan støtte sosialt og kulturelt inn i lokalsamfunnet.
- føre en restriktiv alkoholpolitikk
- skape møteplasser på tvers av generasjoner, og ta eldre sine ressurser i bruk i samhandling med barn og unge.
- at kommunen, i samarbeid med andre aktører, skal jobbe for å tilby tilrettelagte arbeidsplasser for mennesker med behov for det.
- legge til rette for meningsfulle aktiviteter for eldre, og støtte arbeidet med den kulturelle spaserstokken, i samarbeid med fylkeskommunen.

- at alle som pensjoneres i kommunen får mulighet til å møte tverrfaglige team i kommunen, som kan veilede til planlegging i god tid for å kunne bo i egen heim lengst mulig.
- satse målretta på å rekruttere og beholde sjukepleiere og annen helsefaglig kompetanse i kommunen, og tilby ufaglærte å formalisere kompetanse, utdanne seg og få tilbud om faglig utvikling, for å sikre et forsvarlig helsetilbud for eldre i kommunen og en god heimetjeneste på sikt.
- jobbe målretta for å rekruttere og beholde fastleger i kommunen, gjennom tilbud om fastlønnavtaler og andre virkemidler
- opprette flere heltidsstillinger for sjukepleiere i kommunen. Alle som ønsker det, bør ha mulighet for hele, faste stillinger. Samtidig skal det være rom for å gå ned i stilling når man ønsker det.
- støtte utvikling og bruk av helse- og mestringsteknologi, med god opplæring til både ansatte og brukere, samtidig som menneskelig kontakt ivaretas i hjemmesykepleien og de andre helsetjenestene.
- jobbe for en god utvikling av bo- og habiliteringstjenestene. Brukerne skal ha et verdig tilbud med godt nivå på tjenestene, og kommunen må satse videre på samlokalisering, og på rekruttering av fagpersonell og utvikling av solide fagmiljø.
- legge til rette for samarbeid mellom politikere og administrasjon, og åpen og god kommunikasjon mellom kommunen og brukere/pårørende.

Kultur

Kultur gir oss gode opplevelser, hjelper oss til å forstå oss selv, og de ulike institusjonene og aktørene i dem bidrar til danningen av hvem vi er og vil være. Både de profesjonelle kulturinstitusjonene og det frivillige kulturlivet skal ha gode rammevilkår i Molde.

MDG vil:

- følge opp at Molde igjen blir en god vertsby for fribyforfattere, som del av Fribyordningen.
- satse på folkebibliotekene, inkludert øke åpningstidene og et bredere samarbeid om formidling og leseglede med barnehager og skoler.
- bruke teater og drama som verktøy for livsmestring og livsglede, i samarbeid med Teatret vårt og kulturskolen.
- støtte arbeidet med den kulturelle skolesekken, i samarbeid med fylkeskommunen.
- satse på rusfrie møtesteder for ungdom, med lav terskel for å møtes, og med trygge voksne til stede.
- at frivilligsentralene skal ha forutsigbare rammer.
- videreutvikle utstyrsbibliotek i alle deler av kommunen.
- at kulturskolen skal sikres forutsigbar støtte, og at deltakerkostnadene holdes lavest mulig.
- at frivillige lag og organisasjoner skal ha lett tilgang til kommunale lokaler, med lave leiepriser.
- at kirka, gjennom Molde kirkelige fellestråd, fortsatt skal ha forutsigbare økonomiske rammer.
- at alle flyktninger som bosettes i Molde skal få tilbud om en fadderfamilie som støtte i språk- og kulturlæringen, og at nyinnflytta barn og ungdom med annen kulturbakgrunn integreres gjennom støtte til å delta i kulturskole, idrett og frivillige organisasjoner.

Demokrati og samarbeid

Molde kommune skal være en lærende organisasjon, og et systematisk arbeid for å sikre demokrati og samarbeid vil fortsatt være viktig. Vi vil ha en politisk kultur preget av saklighet, åpenhet, samarbeid og forskningsinformert debatt, der vi sammen kan drøfte oss fram til nødvendige grep og gode løsninger.

MDG vil:

- ha flere politiske møter på dagtid, og støtte en møtegodtgjørelse som gjør at folkevalgte med dårlig økonomi også sikres mulighet for politisk deltakelse. Vi trenger en bredere deltakelse i lokalpolitikken - bedre representasjon, maktfordeling og deling på ansvaret vil gjøre Molde til et bedre samfunn der beslutninger tas nærmest mulig dem det gjelder.
- følge opp at kommunens arbeid for klart språk fungerer, i lys av ny språkløp fra 01.01.22.
- at kommunens varslingsystem evalueres, og sikre at samtlige ansatte i alle enheter kjenner godt til og opplever at det er lav terskel for å varsle om kritikkverdige forhold.
- arbeide for reell ytringsfrihet i alle sektorer, og at dette oppmuntres av kommunal ledelse; knyttet til skole- og helsesektoren generelt og Helseplattformen spesielt.
- at ansatte i Molde kommune skal kunne velge å jobbe redusert. Ved å unngå tidsklemme og forbruksjag kan folk få mer tid til familie, kultur, frivillig og politisk arbeid.
- at ungdomsrådet og eldrerådet skal få ha talerett i kommunestyret i saker som angår dem direkte, ikke minst i lys av færre representanter i kommunestyret enn i forrige periode (fra 59 til 49 representanter).
- Smart Molde skal fortsatt satses høyt på, og samarbeidet mellom næringsliv, institusjoner og innbyggere skal utvikles videre, både gjennom Innbyggerlaben og andre arenaer for å møtes og snakke sammen.